

Xalq so'zi

O'zbekiston —
kelajagi
buguk
davlat

2026-YIL – MAHALLANI RIVOJLANTIRISH VA JAMIYATNI YUKSALTIRISH YILI

1991-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

● www.xs.uz ●

E-mail: info@xs.uz ●

2026-yil 17-sentyabr, № 193 (9364)

Payshanba

Saytimizga o'tish uchun QR-kodini
telefoningiz orqali skaner qiling.

«MARKAZIY OSIYO – KOREYA RESPUBLIKASI» FORMATIDAGI HAMKORLIKNING BESHTA STRATEGIK YO'NALISHI ILGARI SURILDI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Koreya Respublikasi Prezidenti Li Chje Myonning taklifiga binoan
13 – 16-sentyabr kunlari davlat tashrifi bilan ushbu mamlakatda bo'ldi.

Davlatimiz rahbari 16-sentyabr kuni Seul shahrida birinchi "Markaziy Osiyo – Koreya Respublikasi" sammitida ishtirok etdi.

Koreya Respublikasi Prezidenti Li Chje Myon raisligida o'tkazilgan tadbirda Qozog'iston Respublikasi Prezidenti Qosim-Jomart Toqayev, Qirg'iz Respublikasi Prezidenti Sadir Japarov, Tojikiston Respublikasi Prezidenti Emomali Rahmon va Turkmaniston Prezidenti Serdar Berdimuhamedov ham qatnashdilar.

Kun tartibiga muvofiq, Markaziy Osiyo davlatlari va Koreya Respublikasi o'rtasida xavfsizlik, bir-birini to'ldirib

turadigan amaliy hamkorlik, gumanitar almashinuvlar kabi ustuvor yo'nalishlarda o'zaro manfaatli hamkorlikni kengaytirish istiqbollari muhokama qilindi.

O'zbekiston Prezidenti o'z nutqida Koreya Respublikasi strategik jihatdan uzoqni ko'zlab ish tuta olishini namoyish etgan holda, Markaziy Osiyo timsolida yaqin va o'zaro manfaatli sheriklik uchun ulkan salohiyatni 2007-yildayoq birinchilardan bo'lib ko'rganini ta'kidladi.

– Biz Koreya tomonining mamlakatlarimizni sanoatlashtirish, infratuzilmani modernizatsiya qilish va barqaror rivojlanish uchun mustahkam

poydevor yaratishga qo'shayotgan salmoqli hissasini samimiy qadrlaymiz, – dedi Shavkat Mirziyoyev.

Ushbu mustahkam aloqalarning ildizlari uzoq asrlarga borib taqaladi – ular Buyuk Ipak yo'lidagi karvon yo'llaridan boshlangan. Mustahkam do'stlik zahirida hayotiy qadriyatlarimizning mustarakligi – keksa avlodga chuqur hurmat, halol mehnatni qadrlash, ona zaminga mehr va sadoqat kabi asosiy hayotiy qadriyatlar mujassam.

– Ko'p millatli Markaziy Osiyo oilasining ajralmas qismiga aylangan koreys diasporasi xalqlarimizning birdamligi va

o'zaro hurmat-ehtiromining yorqin ramzidir, – deya ta'kidladi Prezidentimiz.

Bugungi kundagi asosiy vazifa nafaqat hamkorlik bo'yicha erishilgan sur'atni saqlab qolish, balki bu muvaffaqiyatlarni rivojlanishga yanada jadal tus berish uchun poydevorga aylantirishdan iborat ekani ta'kidlandi.

Markaziy Osiyo va Koreya Respublikasining qudratli salohiyatlarining qo'shilishi o'zaro manfaatli hamkorlikni o'rnatish borasida yangi ufqlarni ochadi.

Shu munosabat bilan O'zbekiston Prezidenti hamkorlikning beshta strategik yo'nalishi bo'yicha takliflarni ilgari surdi.

Birinchi yo'nalish hamkorlikni rejalashtirishning uzoq muddatli ufqlarini shakllantirishni qamrab oladi.

Bugungi zamonaviy dunyodagi global o'zgarishlar sur'ati davlatlarning unga moslashish imkoniyatidan tobora ilgari ketmoqda. Sun'iy intellekt mehnat bozori va butun boshli sanoat tarmoqlarini o'zgartirmoqda. Iqlim va suv bilan bog'liq xavf-xatarlar kelgusi bir necha o'n yilliklar uchun mo'ljallangan yechimlarni ishlab chiqishni talab qiladi. Ta'lim, infratuzilma, texnologiya va inson kapitaliga nisbatan yangi talablar paydo bo'lmoqda, – dedi davlatimiz rahbari.

Ushbu tahdidlarga javoban "Markaziy Osiyo – Koreya Respublikasi: jadal rivojlanish yo'lidagi hamkorlik" deb nomlangan uzoq muddatli konseptual qarashni ishlab chiqish taklif etildi.

Kibertahdidlarni barvaqt aniqlash va ularning oldini olish mexanizmlarini yaratish borasida sa'y-harakatlarni birlashtirish orqali raqamli kelajak xavfsizligini ta'minlash masalasi ham umumiy e'tibor markazida bo'lishi lozim.

(Davomi 2-betda).

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Matbuot xizmati suratlari

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI SHAVKAT MIRZIYOYEVNING BIRINCHI “MARKAZIY OSIYO – KOREYA RESPUBLIKASI” SAMMITIDAGI NUTQI

Hurmatli Li Chje Myon Janobi Oliyarlari!
Hurmatli delegatsiyalar rahbarlari!

Go'zal Seul shahrida yana bir bor bo'lib turganimdan g'oyat mamnunman. Ushbu megapolisga tashrif buyuray ekanman, uning jadal taraqqiyoti va betakror qiyofasi meni har safar hayratga soladi.

Koreya Respublikasi Prezidenti Li Chje Myon Janobi Oliyarlarga tarixdagi birinchi "Markaziy Osiyo – Koreya Respublikasi" sammiti yuksak darajada tashkil etilgani va samimiy mehmondo'stlik uchun bildirilgan minnatdorlik so'zlariga qo'shilaman.

Ushbu noyob hamkorlik platformasining muhimligi haqida bildirilgan fikrlarni to'liq qo'llab-quvvatlayman. Koreya Respublikasi strategik jihatdan uzoqni ko'zlab ish tuta olishini namoyish etgan holda, Markaziy Osiyo timsolida yaqin va o'zaro manfaatli sheriklik uchun ulkan salohiyatni 2007-yildayoq birinchilardan bo'lib ko'rdi.

Mamlakatlarimiz o'rtasidagi munosabatlarga teng huquqlik va o'zaro hurmat asosida barpo etilmoqda. Hamkorligimizning maqsadlari mutlaqo ochiq, pragmatik va bunyodkorlik xususiyatiga ega.

Biz Koreya tomonining mamlakatlarimizni sanoatlashtirish, infratuzilmani modernizatsiya qilish va barqaror rivojlanish uchun mustahkam poydevor yaratishga qo'shayotgan salmoqli hissasini samimiy qadrlaymiz.

Muhtaram Prezident Janoblari, O'zbekiston Koreya yarimorolida tinchlik va barqarorlik o'rnatish borasida olib borayotgan siyosatingizni qat'iyo qo'llab-quvvatlaydi.

Bizning mustahkam aloqalarimizning ildizlari uzoq asrlarga borib taqaladi. Ular Buyuk Ipak yo'lidagi karvon yo'llaridan boshlanadi. Ushbu mustahkam do'stlik zahirida nafaqat o'zaro manfaat, balki ma'naviy-xalqiy qardoshlik ham mujassam.

Keksa avlodga chuqur hurmat, halol mehnatni qadrlash, ona zaminga mehr va sadoqat kabi asosiy hayotiy qadriyatlar xalqlarimiz uchun birdek yaqindir.

Ko'p millatli Markaziy Osiyo oilasining ajralmas qismiga aylangan koreys diasporasi xalqlarimizning birdamligi va o'zaro hurmat-ehtiromining yorqin ramzidir.

Ana shu tahdidlarga javoban **"Markaziy Osiyo – Koreya Respublikasi: jadal rivojlanish yo'lidagi hamkorlik"** deb nomlangan uzoq muddatli konseptual qarashni ishlab chiqishni taklif qilamiz. Uning bosh maqsadi – kelajakda mamlakatlarimizga qanday kompetensiyalar, ishlab chiqarish quvvatlari, infratuzilma, kadrlar va mutaxassislar kerak bo'lishini oldindan belgilab olishdir.

Markaziy Osiyo jahon bozorlaridagi beqarorlikka qaramasdan, 6 foizdan ziyod o'sish sur'atlarini namoyish etmoqda. Umumiy yalpi ichki mahsulot hajmi 500 milliard dollardan oshdi.

Sakson million nafardan ortiq aholiga ega bo'lgan mamlakatlarimiz ishonch bilan Yevroosiyo bozoridagi "barqarorlik mintaqasi" va "global bog'liqlik markazi"ga aylanib bormoqda.

O'z navbatida, Koreya Respublikasi zamonaviy texnologiyalar, innovatsiya va ilm-fanga asoslangan ishlab chiqarish sohasida dunyodagi yetakchi davlatlardan biri hisoblanadi.

Ishonchim komilki, ushbu ikki qudratli salohiyatning qo'shilishi biz uchun o'zaro manfaatli hamkorlikni o'rnatish borasida yangi ufqlar ochadi.

Hurmatli hamkasblar!
Bugun sizlar ilgari surgan barcha tashabbuslarni qo'llab-quvvatlagan holda, men hamkorlikning beshta strategik yo'nalishi bo'yicha takliflarimizni bildirmoqchiman.

Birinchi yo'nalish hamkorligimizni rejalashtirishning uzoq muddatli ufqlarini shakllantirishni qamrab oladi.

Bugungi zamonaviy dunyodagi global o'zgarishlar sur'ati davlatlarning unga moslashish imkoniyatidan tobora ilgari ketmoqda. Sun'iy intellekt mehnat bozori va butun boshli sanoat tarmoqlarini o'zgartirmoqda. Iqlim va suv bilan bog'liq xavf-xatarlar kelgusi bir necha o'n yilliklar uchun mo'ljallangan yechimlarni ishlab chiqishni talab qiladi. Ta'lim, infratuzilma, texnologiya va inson kapitaliga nisbatan yangi talablar paydo bo'lmoqda.

Bunday sharoitda voqealar rivojini chuqur anglash, taraqqiyot borasida paydo bo'layotgan imkoniyatlarni o'z vaqtida aniqlash va ularni amalga oshirish uchun sharoit yaratish qobiliyati hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Ana shu tahdidlarga javoban **"Markaziy Osiyo – Koreya Respublikasi: jadal rivojlanish yo'lidagi hamkorlik"** deb nomlangan uzoq muddatli konseptual qarashni ishlab chiqishni taklif qilamiz. Uning bosh maqsadi – kelajakda mamlakatlarimizga qanday kompetensiyalar, ishlab chiqarish quvvatlari, infratuzilma, kadrlar va mutaxassislar kerak bo'lishini oldindan belgilab olishdir.

Ushbu hujjaddagi vazifalarni amalga oshirish uchun Jadal rivojlanish loyihalari portfelini shakllantirish muhim, deb hisoblaymiz. Unga mamlakatlarimiz uchun yangi o'sish manbalari

va uzoq muddatli imkoniyatlarni yaratishga qodir bo'lgan, katta burilish yasaydigan tashabbuslar kiritilishi kerak.

Raqamli kelajak xavfsizligini ta'minlash masalasi ham umumiy e'tiborimiz markazida bo'lishi lozim. Kibertahdidlarni barvaqt aniqlash va ularning oldini olish mexanizmlarini yaratish borasida sa'y-harakatlarni birlashtirish o'ta muhim, deb hisoblaymiz.

Bunday munosabatlarga natijasida bizning hamkorligimiz yagona strategik yondashuv va ertangi kunimizning ustuvor yo'nalishlaridan kelib chiqqan holda barpo etiladi.

Ikkinchi soha bizning savdo-iqtisodiy va investitsiyaviy imkoniyatlarimizni yagona biznes mantiqi doirasida birlashtirishga qaratilgan.

Bugungi kunda Markaziy Osiyo faqat xomashyo yetkazib beradigan mintaqaga emas. Mamlakatlarimiz innovatsion va texnologik hamkorlik uchun imkoniyatlarni kengaytirgan holda, qo'shimcha qiymatning global yangirlariga faol qo'shilmoqda.

Bizning mintaqamiz savdo bo'yicha xavf-xatar zonalaridan tashqari joylashgan ishlab chiqarish maydonlariga ega ekani va mahsulotlarga talab tez o'sib borayotgani bilan Koreya Respublikasi uchun Yevroosiyo bozoridagi almashtirib bo'lmaydigan hamkoraga aylanishi mumkin.

Biz sanoat va savdo vazirlari uchrashuvlari platformasini yaratish to'g'risidagi tashabbusni to'liq qo'llab-quvvatlaymiz. Ushbu muvofiqlashtiruvchi mexanizmining ta'sis etilishi o'zaro savdoni sezilarli darajada ko'paytirish uchun birgalikda samarali yechimlarni topish imkonini beradi.

To'siqslar bartaraf etish, sertifikatlash bo'yicha tartib-taomillarni va mahsulotlarning mahalliy savdo platformalariga o'zaro kirib borishini soddalashtirish yuzasidan ta'sirchan chora-tadbirlarni ko'rish muhimdir.

Aminmanki, ushbu qadamlar bizga ulkan, ammo to'liq erishsa bo'ladigan maqsadni amalga oshirish – 2030-yilga borib mintaqamiz mamlakatlarining Koreya bilan savdo aylanmasini 20 milliard dollarga yetkazish imkonini beradi.

Sanoat kooperatsiyasi va investitsiyaviy hamkorlikni kengaytirish doirasida O'zbekistonda "Markaziy Osiyo – Koreya" sanoat-texnologiya parkini joylashtirishga tayyormiz. Ushbu park mintaq bozori uchun innovatsion ishlab chiqarish bazasi bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Birgalikdagi sa'y-harakatlarni avtokomponentlar, elektrotexnika, mashinasozlik, farmatsevtika va kimyo sanoati mahsulotlarini ishlab chiqarishga qaratish taklif etiladi.

Bundan tashqari, mamlakatlarimiz hududlari o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri sheriklik aloqalarini yo'lga qo'yishni iqtisodiy hamkorlikning muhim harakatlaritiruvchi kuchi, deb hisoblaymiz.

Kelgusi yili Samarqandda bo'lib o'tadigan Markaziy Osiyo va Koreya uchinchi hududlararo forumida barcha mamlakatlardan mahalliy hokimlik va biznes vakillarini ko'rishdan mamnun bo'lamiz.

Uchinchi yo'nalish nodir mineralar sohasidagi hamkorlikda yangi sahifa ochishga qaratilgan.

Bu yo'nalish Markaziy Osiyo va Koreya o'rtasida strategik manfaatlarining noyob uyg'unligini yaratadi. Ushbu qimmatbaho xomashyoga bo'lgan talab tez o'sib borayotgani va uning Markaziy Osiyodagi ulkan zaxiralarni hisobga olgan holda, mintaq bozoridagi yetakchi yetkazib beruvchilardan biriga aylanishga qodir. Bu borada Koreyaning ilg'or texnologiyalari va kapitali hal qiluvchi rol o'ynashi mumkin.

Shu munosabat bilan biz nodir mineralar bo'yicha Mintaqaviy investitsiyaviy alyansni tashkil etishni taklif etamiz. Mazkur tashabbus mintaqada ishlab chiqarishning barcha bosqichlari – geologiya-qidiruv va qazib olishdan tortib, xomashyoni chuqur qayta ishlash hamda yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulotlar ishlab chiqarishgacha bo'lgan jarayonlarni qamrab oladigan yirik sanoat klasterlarini tashkil etishga qaratilgan.

Hamkorligimizning **to'rtinchi yo'nalishi** "yashil" taraqqiyot va iqlim o'zgarishiga moslashish ehtiyojlaridan kelib chiqadi.

Koreya Parij kelishuvi doirasida xorijiy mamlakatlarda iqlimga oid loyihalarni amalga oshirishni maqsad qilgan, bizning mintaqamiz esa "yashil" investitsiyalar uchun qulay sharoitlar yaratish va ishonchli platforma bo'lishga tayyor.

Ushbu imkoniyatlarni birlashtirish maqsadida Markaziy Osiyo va Koreya o'rtasida iqlim va uglerod hamkorligi bo'yicha formatni ishga tushirishni taklif etamiz.

Biz iqlim, energetik o'tish va havo sifati bo'yicha qo'shma tashabbusni olqishlaymiz. Umid qilamizki, bu Koreya texnologiyalari transferiga, shuningdek, Markaziy Osiyo mamlakatlarining davriy va kam uglerodli iqtisodiyotga muvaffaqiyatli o'tishiga yordam beradi.

Beshinchi yo'nalish fundamental ahamiyatga ega bo'lib, yosh avlod salohiyatini ro'yobga chiqarish bo'yicha birgalikda ishlashni nazarda tutadi.

Markaziy Osiyo – alohida demografik energiyaga ega bo'lgan mintaq bo'lib, aholisining yarmidan ko'pin 30 yoshgacha bo'lgan yoshlar tashkil etadi. Aynan yosh avlod mamlakatlarimizning raqobatbardoshligini belgilaydi.

Biz muhandislik, texnologiya va raqamli sohalardagi mutaxassislarga talab ortib borayotgan vaziyatga duch kelmoqdamiz.

Biz uchun yosh avlod kelgusida ilg'or bilimlar, ko'nikmalar va xalqaro tajribadan foydalanish imkoniga ega bo'lgan holda, zamonaviy texnologik iqtisodiyotning bir qismiga aylanishi juda muhimdir.

Shu munosabat bilan inson kapitalini rivojlantirish sohasida uzoq muddatli hamkorlikni shakllantirishni taklif etamiz. Bu hamkorlik "buyurtma – o'qitish – bandlik" degan aniq tamoyilga asoslanishi kerak.

Biz istiqbolni Koreya biznesining kadrlarga bo'lgan ehtiyojlarini mintaqamizning ta'lim sohasidagi salohiyati bilan bevosita bog'lashda ko'rmoqdamiz. Bunday yondashuv ko'plab iste'dodli yoshlar uchun kasbiy rivojlanish uchun yo'l ochadi va qo'shma loyihalarimiz bo'yicha yuqori malakali mutaxassislar tayyorlashni kafolatlaydi.

Ayniqsa, sun'iy intellekt texnologiyalarini birgalikda ishlab chiqish va joriy etish, mintaqada keng qamrovli texnologik baza va ko'nikmalarni yaratishda yoshlarning alohida o'rni va roliga talab katta.

Prezident Li Chje Myon Janobi Oliyalarining "O'xshashi yo'q Koreya" doktrinasini ushbu keng ko'lami jarayon uchun Markaziy Osiyodagi asosiy tayanch maydonlardan biriga aylantirishni taklif etamiz.

Qadri do'stlar!

Biz birgalikdagi sa'y-harakatlarimiz bilan hamkorligimizni kengaytiray olamiz, uni yangi loyihalar bilan to'ldirib, mavjud ulkan salohiyatdan mamlakatlarimiz va xalqlarimiz manfaatlari yo'lida foydalana olamiz, deb ishonaman.

So'zimizning yakunida O'zbekiston kelgusi yilda Koreya Respublikasi bilan diplomatik munosabatlarni o'rnatilganining 35 yilligi va koreys diasporasining mintaqamizda yashay boshlaganining 90 yilligiga bag'ishlangan bayram tadbirlarini eng yuqori darajada o'tkazishga tayyor ekanini ta'kidlamochiman.

Oʻzbekiston – Koreya:

MUNOSABATLARNING
YANGI DAVRI

bir-birini yanada yaqinroq anglashiga keng yoʻl ochadi.

Xalqlar manfaatiga xizmat qiladigan
muhim platforma

Anvarjon NURMATOV,
OʻzXDP fraksiyasi aʼzosi:

chiqishga qaratilgan muhim tashabbuslar ilgari surildi.

Davlatimiz rahbari mintaqaviy sheriklikni amaliy mazmun bilan boyitish, iqtisodiy aloqalarni kengaytirish bilan birga, zamonaviy texnologiyalar, innovatsiyalar, raqamlashtirish va inson kapitaliga eʼtiborni kuchaytirish zarurligini taʼkidladi. Ayniqsa, sunʼiy intellekt va raqamli texnologiyalarni joriy etish, yuqori texnologik tarmoqlarda hamkorlikni rivojlantirishga, taʼlim va kadrlar tayyorlash masalalariga urgʻu berilgani muhimdir.

Zero, bugun texnologiya taraqqiyotining asosiy maqsadi inson hayotini yengillashtirish, uning imkoniyatlarini kengaytirish va munosib turmush sharoitlarini yaratishdan iborat. Shu maʼnoda, Koreyaning ilgʻor texnologik tajribasi va Markaziy Osiyoning salohiyatini birlashtirish yangi ish oʻrinlari, zamonaviy kasblar, sifatli taʼlim va munosib daromad manbalarini yaratish uchun xizmat qilishi kerak.

Sammitda mintaqaviy hamkorlikni kuchaytirish va Koreyaning ilgʻor tajribasidan keng foydalanishga qaratilgan yondashuvlar transport, energetika, innovatsiya, taʼlim va boshqa ustuvor sohalarda yangi qoʻshma loyihalar uchun zamin yaratadi. Bu jarayonda inson kapitaliga sarmoya kiritish alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki zamonaviy iqtisodiyotning eng katta boyligi – bilim va malakaga ega inson.

Biz, deputatlar uchun mazkur tashabbuslarning eng muhim mezonini – inson manfaati va uning hayotidagi aniq natijadiri. Har qanday investitsiya, texnologiya yoki mintaqaviy loyiha, avvala, inson uchun yangi imkoniyat yaratishi, uning mehnati qadrini oshirishi, farzandlariga sifatli taʼlim olish, zamonaviy kasb egallash va munosib hayot kechirish imkonini kengaytirishi lozim.

Parlamentlararo konstruktiv muloqot
yanada faollashadi

Gulchehra TOJIBOYEVA,
Oʻzbekiston Ekologik partiyasi fraksiyasi
aʼzosi:

– Oʻzbekiston – Koreya alohida strategik sheriklik munosabatlarini izchil rivojlantirishda ikki mamlakat parlamentlarining oʻrni tobora ortib bormoqda. Bugun parlamentlararo “doʻstlik guruhlar” faoliyat yuritmoqda, delegatsiyalarning oʻzaro tashriflari muntazam tus olgan.

Milliy Assambleya va Koreya xalqaro hamkorlik agentligi koʻmagida Oʻzbekiston Respublikasi Oliy Majlisining ikkala palatasida amalga oshirilayotgan “Elektron parlament” loyihasi ushbu sheriklikning amaliy ifodasi. Zero, mazkur loyiha parlament faoliyatini raqamlashtirish, qonun ijodkorligi jarayonlarining samaradorligi va shaffofligini oshirish, zamonaviy axborot texnologiyalarini keng joriy etishga xizmat qilmoqda.

Tashrif doirasida davlatimiz rahbarining Koreya Respublikasi Milliy Assambleyasi Spikeri Cho Chjon Shik bilan oʻtkazgan uchrashuvi ikki mamlakat oʻrtasidagi parlamentlararo muloqotni yanada faollashtirish, oʻzaro ishonch va manfaatdorlikka asoslangan hamkorlikni yangi bosqichga olib chiqishda muhim ahamiyat kasb etdi.

Uchrashuv yakunida 2027-yilda Oʻzbekiston va Koreya oʻrtasida diplomatik munosabatlar oʻrnatilganining 35 yilligi munosabati bilan “parlament diplomatiyasi” yoʻnalishida bir qator tadbirlar oʻtkazishga kelishib olingani esa oʻzaro aloqalarni yanada mustahkamlash va tajriba almashishni kengaytirishga zamin yaratadi. Hozirda Oʻzbekiston Respublikasi Oliy Majlisi bilan Koreya Respublikasi Milliy Assambleyasi oʻrtasida hamkorlik boʻyicha parlamentlararo guruhi aloqalarni mustahkamlashda samarali faoliyat olib bormoqda.

Taʼkidlash kerak, parlamentlararo bevosita muloqot nafaqat qonun ijodkorligi boʻyicha ilgʻor tajribalarni oʻrganish, balki ikki mamlakat oʻrtasida erishilgan kelishuvlarni huquqiy jihatdan qoʻllab-quvvatlash, ustuvor loyihalarining hayotga tatbiq etilishiga koʻmaklashish imkonini beradi.

“Xalq soʻzi”.

YUQORITEXNOLOGIYALI IQTISODIYOT SARI:

USTUVOR MAQSAD VA VAZIFALAR

Oliy Majlis Qonunchilik palatasining Innovatsion rivojlanish va axborot texnologiyalari masalalari qoʻmitasi tomonidan “Iqtisodiyotimizni yuqori texnologiya va mehnat unumdorligi modeliga oʻtkazish: ustuvor vazifalar va parlamentning roli” mavzuida davra suhbatini oʻtkazildi.

Oliy Majlis Qonunchilik palatasida

Tadbirda Prezidentimizning mamlakatimiz mustaqilligining 35 yilligiga bagʻishlangan tantanali marosimdagi nutqida belgilab berilgan inson qadrini yanada yuksaltirishga qaratilgan yettita milliy dasturning uchinchi – iqtisodiyotimizni yuqori texnologiya va mehnat unumdorligi modeliga oʻtkazish borasidagi ustuvor vazifalar atroflicha muhokama qilindi.

Taʼkidlanganidek, mazkur milliy dastur mamlakat iqtisodiyotini texnologik jihatdan yangilash, innovatsiyalarni iqtisodiy oʻsishning asosiy drayverlaridan biriga aylantirish, yuqori qoʻshilgan qiymat yaratadigan tarmoqlarni jadal rivojlantirish hamda mehnat unumdorligini oshirish uchun imkoniyatlar eishigini ochadi.

Ishtirokchilar koʻzlangan maqsadlarga erishish iqtisodiyotga zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish bilan birga, innovatsion faoliyat uchun qulay huquqiy muhit yaratish, ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish, startap va ventur bozorini kengaytirish hamda sunʼiy intellekt texnologiyalaridan samarali hamda masʼuliyatli foydalanishni taʼminlaydigan qonunchilik asoslarini izchil takomillashtirishni taqozo qilishini qayd etishdi.

Xususan, “Iqtisodiyotimizni yuqori texnologiya va mehnat unumdorligi modeliga oʻtkazish sharoitida startap, ventur va sunʼiy intellekt toʻgʻrisidagi qonunchilikni rivojlantirish masalalari” mavzuidagi maʼruzada mazkur sohalaridagi huquqiy munosabatlarni tartibga solish, innovatsion biznes uchun qulay muhitni kengaytirish, xususi investitsiyalarni jalb etish va yangi texnologik yechimlarni bozorga olib chiqish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari muhokamaga tortildi.

Iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishda soha va tarmoqlarga ilm-fan va innovatsiyalarni samarali joriy etish masalalari muhokamasida esa ilm-fan, ishlab chiqarish va biznes oʻrtasidagi kooperatsiyani kuchaytirish, ilmiy ishlanmalarni amaliyotga tezkor tatbiq qilish, korxonalarning innovatsion faolligini oshirish boʻyicha vazifa va takliflarga alohida eʼtibor qaratildi.

GLOBAL IQLIM OʻZGARISHI
SHAROITIDA MUHIM
CHORA-TADBIRLAR

Oliy Majlis Qonunchilik palatasining Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish masalalari qoʻmitasi, Oʻzbekiston Ekologik partiyasi fraksiyasi hamda Gidrometeorologiya xizmati agentligi hamkorligida 16-sentyabr – Xalqaro ozon qatlami himoya qilish kun munosabati bilan “Global iqlim oʻzgarishi sharoitida ozon qatlami himoya qilishning ilmiy-huquqiy yechimlari” mavzuida seminar oʻtkazildi.

Qayd etilganidek, yurtimizda sohaga oid munosabatlarni tartibga soluvchi huquqiy asoslar takomillashtirib borilmoqda. “Atmosfera havosini muhofaza qilish toʻgʻrisida” va “Tabiatni muhofaza qilish toʻgʻrisida”gi qonunlar bilan tabiiy muhit sharoitlarini saqlash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanishning huquqiy, iqtisodiy va tashkiliy asoslari belgilab berildi.

Ozon qatlami muhofaza qilish toʻgʻrisidagi Vena konvensiyasi, Ozon qatlami yemiruvchi moddalar boʻyicha Monreal protokoli ushbu sohadagi asosiy xalqaro-huquqiy hujjatlar hisoblanadi. Oʻzbekiston Respublikasi 1993-yildan boshlab ushbu Konvensiya va Protokolning toʻla huquqli tomoni boʻlib, uning talablariga izchil rioya etib kelmokda.

Yigʻilishda mamlakatimizda hozirgi kunga qadar ozon qatlami yemiruvchi moddalarning aksariyati muomaladan chiqarilgani taʼkidlandi. Qabul qilingan normativ-huquqiy hujjatlar natijasida ozonni buzuvchi moddalar hamda tarkibida ular boʻlgan mahsulotlarning Oʻzbekiston Respublikasiga importini

Shuningdek, sunʼiy intellektning yangi iqtisodiy oʻsish va mehnat unumdorligini oshirish omili sifatidagi oʻrni koʻrib chiqilib, sunʼiy intellekt yechimlarini sanoat, xizmatlar, davlat boshqaruvi va boshqa tarmoqlarga keng tatbiq etish orqali ish jarayonlarini optimallashtirish, xarajatlarni qisqartirish va yuqori qoʻshilgan qiymat yaratish imkoniyatlari yuzasidan fikr almashildi.

Zuhra MIRGʻOZIYEVA,
qoʻmita raisi oʻrinbosari:

– Davra suhbatida yuqori texnologik iqtisodiyotni shakllantirishda IT-Parkning oʻrni, texnologik kompaniyalar va startaplarni qoʻllab-quvvatlash, IT-xizmatlar eksportini kengaytirish, mahalliy texnologik mahsulotlarni jahon bozoriga olib chiqish masalalari ham muhokama markazida boʻldi. Qolaversa, sunʼiy intellekt davrida IT va kreativ iqtisodiyot uchun ochilayotgan yangi imkoniyatlar, intellektual mehnatga asoslangan yangi kasblar va yuqori daromadli ish oʻrinlarini koʻpaytirish, yoshlarni zamonaviy texnologik koʻnikmalarga oʻqitish hamda ularning innovatsion gʻoya va tashabbuslarini qoʻllab-quvvatlash masalalariga alohida eʼtibor qaratildi. Bu esa iqtisodiyotda innovatsion faollikni kuchaytirish va yoshlar uchun zamonaviy, yuqori daromadli ish oʻrinlarini koʻpaytirishga xizmat qiladi.

Muhokamalarda uchinchi milliy dasturda belgilangan maqsadlarga erishishda parlamentning qonun ijodkorligi va nazorat faoliyati muhim ahamiyat kasb etishi aytili. Startap hamda ventur ekotizimi, sunʼiy intellekt, innovatsiyalarni tijoratlashtirish va raqamli hamda kreativ iqtisodiyotni rivojlantirishga oid qonunchilikni ilgʻor xalqaro tajriba va milliy manfaatlar asosida takomillashtirib borish zarurligi taʼkidlandi.

Tadbir yakunida bildirilgan fikr-mulohazalar asosida dasturda belgilangan vazifalarni amalga oshirishning huquqiy asoslarini mustahkamlash, sohaga oid qonunchilikni takomillashtirish hamda parlament nazorati taʼsirchanligini oshirishga qaratilgan tegishli taklif va tavsiyalar ishlab chiqishga kelishib olindi.

Aks sado

Strategik sheriklik – farovonlikning
mustahkam poydevori

Maʼruf RAHMONOV,
OʻzLiDeP fraksiyasi aʼzosi:

salmoqli hujjatlar imzolangan hamkorlikning aniq amaliy natijalarga yoʻnaltirilganidan dalolat beradi.

Ikki davlat munosabatlarida iqtisodiy hamkorlik alohida loyihalar doirasidan chiqib, yangi sanoat va texnologik kooperatsiya tizimiga aylanib bormoqda. Buni raqamlar ham tasdiqlaydi: soʻnggi yillarda oʻzaro savdo hajmi 5 barobar oshdi, Koreya investitsiyalari 8 mlrd. dollardan ortdi, mamlakatimizda 700 dan ziyod qoʻshma korxona va loyihalar shakllangan. Davlatimiz rahbari qatnashgan biznes-forumda 300 nafardan ziyod davlat idoralari va ishbiarmon doiralar vakillarining ishtirok etgani ham iqtisodiy muloqotning koʻlami kengayib borayotganini koʻrsatadi.

Kezi kelganda taʼkidlash joiz, sanoat kooperatsiyasini chuqurlashtirish, toʻliq ishlab chiqarish zanjirlarini shakllantirish, misni qayta ishlash, elektrotexnika, avtomobilsozlik, robototexnika, farmatsevtika kabi yoʻnalishlarda qoʻshma loyihalar kengaytirilayotgani mamlakatimiz iqtisodiy taraqqiyoti uchun prinsipial ahamiyatga ega. Koreyaning texnologiyasi, kapitali va boshqaruv tajribasi Oʻzbekistonning resurs va inson salohiyati bilan uygʻunlashsa, hamkorlikning iqtisodiy samarasi sifat jihatdan yangi bosqichga chiqadi.

Endigi asosiy eʼtibor imzolangan hujjatlarning hayotiy ijrosiga va ulardan koʻzlangan ijtimoiy-iqtisodiy maqsadlarga erishishga qaratilishi zarur. Investitsiya majburiyatlarining real sektorda aks etishi, ishlab chiqarishni mahalliyashtirish va yangi ish oʻrinlarini yaratish masalalari parlament nazoratining diqqat markazida boʻladi. Biz qonun ustuvorligi doirasida xalqaro kelishuvlarning samarali hamda sifatli ijrosini qoʻllab-quvvatlaymiz va nazorat qilib boramiz.

Vatandoshlarni ruhlantirgan tarixiy
uchrashuv

Goʻzal SAMIYEVA,
“Milliy tiklanish” DP fraksiyasi aʼzosi:

boʻlayotganidan dalolat.

Vatandoshlarimiz iqtisodiyot, ilm-fan va taʼlimni rivojlantirish, sunʼiy intellekt va raqamli texnologiyalarni joriy etish, tibbiyot, transport, turizm, axborot texnologiyalari hamda milliy toʻlov tizimlarini takomillashtirish boʻyicha aniq takliflarini bildirdi. Demak, xorijdagi yurtdoshlarimiz bugungi Oʻzbekiston taraqqiyoti jarayoniga daxldor, oʻz bilim va tajribasi bilan hissa qoʻshishga tayyor faol kuch sifatida maydonga chiqmoqda.

Ayniqsa, Koreyada orttirilayotgan zamonaviy bilim, kasbiy koʻnikma va ilgʻor tajribani

mamlakatimiz rivojiga yoʻnaltirish masalasiga eʼtibor qaratilgani diqqatga sazovor. Bu xorijdagi vatandoshni faqat mehnat qilaotgan yoki tahsil olayotgan fuqaro sifatida emas, balki Oʻzbekistonning intellektual, iqtisodiy va maʼnaviy salohiyatini boyitadigan inson kapitali oʻlaroq baholashning muhim namunasidir.

Bugun Koreyada taʼlim olayotgan talaba, ilmiy izlanish olib borayotgan professor, tadbirkorlik qilayotgan ishbiarmon yoki zamonaviy texnologiyalarni oʻzlashtirayotgan mutaxassisning har biri kelajakda Oʻzbekiston taraqqiyoti uchun muhim resursga aylanishi mumkin. Shuning uchun ular bilan muloqotni yoʻlga qoʻyish – faqat bugungi muammolarni eshitish emas, balki ertangi taraqqiyot uchun inson kapitali va milliy salohiyatni shakllantirish, demakdir.

Insonning qayerda yashayotgani emas, oʻz Vatanga, milliy tili, tarixi, madaniyati va qadriyatlariga munosabati uning milliy oʻzligini belgilaydi. Davlat rahbarining xorijdagi vatandoshlar bilan ochiq va samimiy muloqoti ana shu maʼnaviy rishtalarni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

Oʻzaro ishonch va mushtaraklik

Mavluda ADHAMJONOVA,
“Adolat” SDP fraksiyasi aʼzosi:

– Prezidentimizning Koreya Respublikasiga amalga oshirgan davlat tashrifi va Seul shahrida oʻtkazilgan oliy darajadagi muzokaralar uzoqni koʻzlab olib borilgan saʼy-harakatlarning mantiqiy davomi boʻlib, ikki mamlakat

sherkligida yangi, yanada masʼuliyatli sahifani ochib berdi.

Davlatimiz rahbari birinchi “Markaziy Osiyo – Koreya Respublikasi” sammitidagi nutqida iqtisodiy hamkorlikni yanada kengaytirishning beshta asosiy ustuvor yoʻnalishini koʻrsatib oʻtdi. Bular – savdo aloqalarini izchil diversifikatsiya qilish, investitsiyalar hajmini sezilarli darajada oshirish, muhim minerallar resurslarini chuqur qayta ishlash, shuningdek, transport va infratuzilma sohalarida integratsiyani chuqurlashtirish.

Tashrif doirasida umumiy qiymati qariyb 12 mlrd. dollarlik istiqbolli investitsiya loyihalarining tayyorlangani va Koreya Eksimbanki bilan Strategik hamkorlik dasturi qabul qilingani mamlakatimiz iqtisodiyotiga bildirilayotgan ulkan ishonchning amaliy ifodasidir.

Ushbu tashrifdagi yana bir muhim jihat – tomonlarning Koreyaning ilgʻor texnologiyalari va Yangi Oʻzbekistonning boy xomashyo hamda kadrlar salohiyatini birlashtirgan mustahkam innovatsion va texnologik alyansni shakllantirishga intilayotgani. Bu alyans axborot texnologiyalari, kiberxavfsizlik, raqamli yechimlar, zamonaviy tibbiyot va farmatsevtika sanoatini rivojlantirishga qaratilgani bilan gʻoyat ahamiyatlidir. Shuningdek, ikki mamlakat oʻrtasidagi hamkorlik tarixida ilk bor oʻtkazilgan hududlararo forumning yuqori natijalari va keyingi forumni tarixiy Samarqand shahrida oʻtkazish boʻyicha kelishuv hududlar oʻrtasidagi toʻgʻridan-toʻgʻri aloqalarni yangi bosqichga koʻtaradi.

Prezidentimiz taʼkidlaganidek, koʻp sonli koreys diasporasi Oʻzbekiston koʻp millatli oilasining ajralmas qismi hamda xalqlarimiz oʻrtasidagi muqaddas “maʼnaviy koʻpri”dir. Ushbu gumanitar aloqalarni yanada mustahkamlash maqsadida 2027-yilni “Madaniyat va oʻzaro almashinuvlar yili” deb eʼlon qilish toʻgʻrisidagi qaror xalqlarimizning

Aholini suyultirilgan gaz bilan taʼminlash boʻyicha funksiyalarni ixtisoslashtirish maqsadida
“Hududgaztaʼminot” AJ taʼsischiligidagi “LPG-Trade” MChJ tashkil qilinadi.

TURKIY TILDA MO‘JIZALAR YARATOLGAN ZOT

Alisher Navoiy – ona tili sha’ni va qudratining buyuk himoyachisi

Millatning xotirasi ham, tafakkuri ham, orzu-armonlari, dunyoqarashi va ruhiyati ham, avvalo, tilda yashaydi. Shu ma’noda, Alisher Navoiyning turkiy til oldidagi xizmatini faqat buyuk shoirning adabiyotga qo’shgan hissasi bilan o’lchab bo’lmaydi. U o’z ona tilining qadri uchun kurashdi, uning imkoniyatlarini nazariy jihatdan asosladi, amalda she’riyati bilan isbotladi, davlat va saroy muhitidagi nufuzini oshirishga xizmat qildi. Eng muhimi, o’z tilini kam ko’radigan, boshqa tilda so’zlash yoki ijod qilishni madaniyatilik belgisi deb biladigan zamondoshlariga ulkan ijodiy merosi bilan javob berdi.

Faxr

Navoiy turkiy tilni boshqa tillarga qarshi qo’y-madi. U forsiyni ham mukammal bilar, Foniyl taxallusi bilan bu tilda yuksak asarlar yaratar, Jomiy, Hofiz, Sa’diy, Nizomiy, Xusrav Dehlaviy kabi buyuk so’z san’atkorlariga yuksak ehtirom bilan qarar edi. Shuning uchun uning til haqidagi kurashini boshqa tilni inkor etish, deb tushunish mutlaqo xato. Navoiyning da’vosi boshqa edi: **nega o’z ona tili shunchalik boy va go’zal bo’la turib, uning farzandlari undan uyalishi kerak? Nega iste’dodli turkiylar o’z tilida emas, faqat o’zga tilda qalam tebratishni sharaf deb bilishi kerak?**

Ona tilimizga qo’yilgan haykal

Navoiy umrining oxirgi yillarida – 1499-yilda “Muhokamat ul-lug’atayn” asarini yaratdi. Bu kitobni oddiy til haqidagi risola deb qarash kamlik qiladi. U bir millatning o’z tiliga nisbatan ishonchini tiklashga qaratilgan ma’naviy dasturdur. Asarda turkiy va forsiy tillarning lug’aviy boyligi, ma’no nozikliklarini ifodalash quvvati, so’z yasash imkoniyatlari va badiiy ifoda vositalari qiyosiy tahlil qilinadi.

Navoiyni, ayniqsa, bir holat iztirobga soladi: turkiy xalq orasidan chiqqan iste’dod egalari o’z ona tili turgani holda, iste’dodini o’zga tilda namoyon etishga oshiqadilar. U alam bilan shunday deydi: “...o’z tillari turg’och, o’zga til bila zohir qilmasa erdi...” Agar ijodkor ikki tilda ham yoza olsa, Navoiyning istagi oddiy va tabiiy edi: “O’z tillari bila ko’prak aytisalar erdi...”

Ya’ni Navoiy hech kimga “boshqa tilni o’rganma, boshqa tilda yozma” demayapti. Aksincha, ikki tilni bilish – fazilat. Ammo insonning o’z ona tilini chetga surib, boshqa tilni nufuzliroq deb bilishi uni tashvishga solmoqda. Uning nazariya ko’p til bilish – boylilik, **o’z tilini kamsitish esa ma’naviy yo’qotishdir**.

Besh asr avval aytilgan bu fikr bugun ham hayratlanarli darajada zamonaviy eshitiladi.

Chunki tilning yo’qolishi har doim uni taqbiqlashdan boshlanmaydi. Ba’zan u odamning o’z tilini “oddiy”, “qo’pol”, “kambag’al” deb hisoblay boshlashdan boshlanadi. Ona tilida gapirishdan orlanish, o’zga tilda so’zlashni ustunlik belgisi deb qabul qilish – Navoiy davrida ham mavjud bo’lgan. “Muhokamat ul-lug’atayn” ana shu ruhiy tobelikka qarshi yozilgan asardir.

Bir tushuncha – yetti xil holat

Navoiy turkiy til boyligini quruq maqto’v bilan emas, aniq dalillar asosida ko’rsatadi. Asar qo’lyozmalarida farq bo’lishiga qarab 99 yoki 100 taga yaqin turkiy fe’l keltiriladi va ularning forsiyda aynan muqobili har doim ham topilmasligi ko’rsatiladi.

Eng mashhur misollardan biri – yig’lash holatining ifodasi.

Navoiy “yig’lamoq” atrofida **yig’lamsinmoq, ingramoq, singramoq, siqtamoq, o’kirmoq, inichkirmoq** kabi har biri alohida ruhiy holatni anglatuvchi so’zlarni keltiradi. Bir joyda: *Zohid ishqin desaki, qilg’ay fosh, Yig’lamsinuru ko’ziga kelmas yosh*, – deydi.

“Yig’lamsinmoq” – chindan yig’lash emas, yig’layotgandek bo’lish. “Ingramoq” va “singramoq” esa dardni ichga yutib, past ovo’zda nola qilishning turli tuslarini anglatadi. Navoiy uchun

mana shu ma’no soylarining o’zi til qudratining dalili edi.

Demak, tilning boyligi faqat lug’atda qancha so’z borligi bilan isbotlanmaydi. **Bir tuyg’uning necha xil rangini ajrata olishi bilan ham o’lchanadi**. Navoiy shu jihatdan turkiy tilning qalb kechinmalarini g’oyat nozik ifodalay olishini ko’rsatdi.

Ammo Navoiy ona tilini faqat “Muhokamat ul-lug’atayn”da himoya qilib qolmadi.

Uning eng katta dalili – o’z ijodi edi. Navoiy “turkiy tilda oddiy she’r yozish mumkindir, ammo Nizomiy va Xusrav Dehlaviy singari buyuk dostonchilik maktabini yaratib bo’lmaydi”, degan da’volarga o’z turkiy “**Xamsa**”si bilan javob berdi.

1483 – 1485-yillarda u “Hayrat ul-abror”, “Farhod va Shirin”, “Layli va Majnun”, “Sab’al sayyor” va “Saddi Iskandariy” dostonlaridan iborat ulkan “Xamsa”sini turkiy tilda yaratdi. Manbalar har bir dostonning ana shu ikki-uch yillik g’oyat jadal ijodiy davrda maydonga kelganini ko’rsatadi.

Turkiy tildagi mo‘jizalar

Navoiy turkiy tilda falsafa ham, ishq ham, axloq ham, siyosat ham, tarix ham, inson ruhiyatining eng murakkab holatlari ham yuksak badiiy darajada ifoda etilishi mumkin, degan haqiqatni amalda isbotladi. Shu ma’noda Navoiy keyinchalik o’z ijodiy zafarini g’oyat iftixor bilan:

Turk nazmida chu men tortib alam,
Ayladim ul mamlakatni yaqqalam,
deb ifodalaydi. Bu yerdagi “alam” – bayroq. Ya’ni shoir turkiy she’riyat bayrog’ini ko’targanini aytadi.

Navoiy ijodi haqida so’z ketganda, ayrimlar arabiy va forsiy so’zlarning haddan tashqari ko’p ishlatilganini iddao qiladilar. Sharq, xususan, musulmon xalqlarining tillarida bunday hol, ayniqsa, Navoiy yashagan davrda tabiiy sanalgan. Hatto, forsiy adabiyot dostonlarining ham aksariyatida arabiy so’z va

iboralarining benihoya ko’pligi ko’zga yaqqol tashlanadi. Hazrat Navoiyning ayrim baytlari sof turkiy so’zlardan tarkib topgani, shu bilan birga, shakl va mazmun jihatdan mukammalligi kishini hayratga soladi. Masalan:

Nayladim, netdimki, kun kundin uzib mendin ko’ngul,
Endi ermastursiz andoqkim, burun bor erdingiz...
Yoki forsiy va arabiy so’zlar mutlaqo ishlatilmagan mana bu ruboiyga e’tibor bering:
Ko’z birla qoshing yaxshi, qabog’ing yaxshi,
Yuz birla so’zing yaxshi, dudog’ing yaxshi.
Eng birla menging yaxshi, saqog’ing yaxshi,
Bir-bir ne deyin, boshdin ayog’ing yaxshi.

Bu misralar har qanday yot so’zlar ishtirokisiz ham betakror she’rlar bitish mumkinligini yaqqol ko’rsatadi. Turkiy tilning malohati, fasohati, tengsiz go’zalligini ifodalovchi bunday misollarni Navoiy ijodidan ko’plab keltirish mumkin.

G‘azaldagi bir so‘z – bir olam

Navoiyning turkiy til imkoniyatlari haqidagi eng go’zal isbotini esa uning g’azallaridan topamiz.

Talabalik chog’imizda, bir darsda marhum ustozimiz Omonulla Madayev hazrat Navoiyning:
Meni men istagan o’z suhbatiga arjumand etmas,
Meni istar kishining suhbatin ko’nglim pisanad etmas,
she’rini o’qiy turib, beixtiyor yig’lab yuborgan, ko’zda yosh bilan “Navoiy inson emas, aytinqlar, axir, inson bolasi shunday she’r yoza oladimi, a” degani hamon esimda.

Yoki mana bu misralarning mag’zini chaqishga urinib ko’raylik:

Sitam ermas edikim, aylading ko’nglumni yuz parkand,
Sitam budurki tikmak birla istarsen anga payvand.
Ham ip kul bo’lg’ayu ham igna su bo’lg’ay tika bo’lsang
Nedinkim, bor alardin axgari so’zanda har parkand.

Ya’ni oshiq o’z ma’shuqasiga “sen qalbmni parcha-parcha qilding. Ammo meni eng ko’p qiynayotgan narsa bu ham emas. Endi uni qayta bir-biriga ulamoqchi bo’lishing yanada og’ir. Chunki qalbmning har bir parchasi ishq olovida shunchalik yonib, cho’g’ bo’lib turibdiki, uni tikishga ip dosh bermay kuyib, igna esa haroratidan erib ketadi” demoqda.

Oshiqning abgor holatini bundan-da chiroyliroq tarzda yana qanday ifodalash mumkin?

“Muhokamat ul-lug’atayn”da Navoiy forsiy adabiyotning buyuk namoyandalari yaxshi bilgan holda ayrim ma’no, so’z o’yini va tuyg’u nozikliklarini turkiyda ta’sirchanroq ifodalash mumkinligini misollar bilan ko’rsatadi. Xususan, tajnis va iyhom uchun turkiydagi ko’p ma’noli so’zlarning imkoniyati kengligini ta’kidlaydi.

Eshdidim zulfini yuzdin kechibdur,
Dedimki kecha kunduzdin kechibdur
Agar yuz yoshlig’a rahming kelursa,
Mening yoshim iki yuzdin kechibdur...

Zulf bilan yuz odatda tun va kunga qiyoslanadi. Yuzdan pastga tushgan zulfni shoir “kechaning kunduzdan o’zishi” yoki kechaning kunduzga nisbatan uzayishiga qiyoslaydi. Keyingi baytni esa ikki xil ma’noda tushunish mumkin. Birinchi ma’nosi: agar yuzi yoshdan ivigan odamga rahming kelsa, qara, mening yoshlarim ikki yuzimni yuvmoqda. Ikkinchi ma’nosi: Agar yuz yoshli odamga kekssa ekan, deb rahm qilsang, men bu rahmga ikki bor sazovorman. Mening yoshim ikki yuzdan oshgan...

Bunday go’zal o’xshatish, so’z o’yinlarini boshqa yana qaysi tilda yarata olish mumkin?

Husayn Boyqaro va tilning nufuzi

Navoiyning sa’y-harakatlari faqat ijodxona bilan

chegaralanmadi. U davlat arbobi sifatida ham turkiy til mavqeining yuksalishida katta rol o’ynadi.

Bu borada uning yaqin do’sti, hukmdor Sulton Husayn Boyqaroning qo’llab-quvvatlashi, ayniqsa, muhim edi. Husayn Boyqaroning o’zi ham turkiyda g’azallar yozgan va turkiy ijodni rag’batlantirgan. Ilmiy manbalarda uning shoirlarni ona tilida ijod qilishga da’vat etgani, hatto bu borada maxsus farmonlar bergani aytiladi. Navoiy “Muhokamat ul-lug’atayn”da buni: “...**nazm qilurg’a hukmlar ham joriy bo’ldi...**” degan mazmunda ifodalaydi.

Albatta, XV asr voqeeligiga bugungi konstitutsiyaviy ma’nodagi “davlat tili” tushunchasini aynan ko’chirish tarixiy jihatdan ehtiyotkorlikni talab etadi. Ammo bir narsa aniq: **Navoiy va Husayn Boyqaro davrida turkiy til Hirot saroyi, adabiy muhit va davlat madaniy hayotida mislsiz nufuzga erishdi**.

Bu jarayonda Navoiy benazir ijodkor, mutafakkir va davlat arbobi sifatida bir vaqtning o’zida harakat qildi:

Ona tilida buyuk adabiyotga asos soldi.
Ona tilida maktablar bitdi.
Ona tilida dostonlar yaratdi.
Ona tilida ilmiy risola yozdi.
Ona tilidagi ijodiy muhit shakllanishiga xizmat qildi.
Va nihoyat, davlat hukmdori e’tiborini ham shu tilga jalb eta oldi.

U buning uchun tortishdi, dalil keltirdi, risola yozdi. Eng muhimi, turkiy tilda shunday asarlar yaratdiki, shundan keyin bu tilning imkoniyatini inkor etishning o’zi imkonsiz bo’lib qoldi.

Davlat rahbarining doimiy e’tiboridagi masala

Sir emaski, Alisher Navoiy XV asrda turkiy tilning badiiy qudrati va ifoda imkoniyatlarini butun olamga namoyon etib, uni yuksak adabiy til darajasiga ko’targan edi. Oradan besh asrdan ziyod vaqt o’tib, bugun o’zbek tilining mavqeini mustahkamlash, uni zamon bilan hamnafas rivojlantirish davlat siyosatida muhim yo’nalishlardan biri bo’lib qolmoqda.

2019-yil 21-oktyabrda Prezident Shavkat Mirziyoyevning “O’zbek tilining davlat tili sifatidagi nufuzi va mavqeini tubdan oshirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi Farmoni qabul qilinib, 21-oktyabr O’zbek tili bayrami kuni, etib belgilandi. Ona tilimizning xalqaro minbarlarda yangrashi ham bu jarayonning e’tiborli voqealaridan biri bo’ldi. 2020-yil 23-sentyabrda Prezident BMT Bosh Assambleyasining 75-sessiyasida ilk bor o’zbek tilida nutq so’zladi. Keyingi yillarda ham BMTning yuksak minbaridan O’zbekistonning tashabbus va pozitsiyalari davlat tilida bayon qilindi.

Bu masala O’zbekiston davlat mustaqilligining 35 yilligi tantanalarida ham alohida ma’no kasb etdi. 2026-yil 28-avgustdagi nutqida Prezident mustaqillik “ona tilimizni, unutilayotgan milliy qadriyatlarimizni qaytarib berdi”, deya ta’kidladi.

Darhaqiqat, davlatimiz rahbari ushbu minbarda ta’kidlaganidek, “O’zbek tili – raqamli dunyoda ham ilm va texnologiya yaratiladigan til bo’lishi lozim”. Bu fikr Navoiy boshlagan buyuk ma’rifiy an’ananing zamonaviy davomini eslatadi: ulug’ shoir o’z zamonida turkiy tilning she’riyat va tafakkur tili bo’lishga qodirligini isbotlagan bo’lsa, bugun o’zbek tili oldida ilm-fan, raqamli texnologiyalar va innovatsiyalar tili sifatida ham o’z imkoniyatlarini keng namoyon etish vazifasi turibdi.

Shak-shubhasiz, Yangi O’zbekistonda bunday ezgu maqsadlarni amalga oshirish uchun barcha imkoniyatlar, shart-sharoitlar mavjud.

Rustam JABBOROV,
filologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori.

POPNING KUNGAY KENGLIKLARIDA

Pop tumanida ishga tushirilgan 500 megavattlik quyosh fotoelektr stansiyasi ham mamlakatimizda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish ko’lami tobora kengayib borayotganidan dalolat beradi.

Energetika

Germaniyaning “Hyper Partners GmbH” kompaniyasi ishtirokida amalga oshirilgan mazkur loyihaning umumiy qiymati 350 mln. dollarni tashkil etadi.

“Yashil” energetika majmuasi quyosh fotoelektr stansiyasining elektr energiyasini yagona tarmoqqa uzatish uchun zarur

infratuzilmani o’z ichiga olgan. Stansiya yiliga 1 mlrd. 95 mln. kilovatt-soat elektr energiyasi ishlab chiqarish quvvatiga ega. Bu raqamlar loyihaning Namangan viloyati energetika ta’minotidagi ahamiyatini yaqqol ko’rsatadi.

Viloyatda energetika infratuzilmasini modernizatsiya qilish va yangi generatsiya quvvatlarini yaratish

Ijtimoiy reestrning “davlat ta’minotidagi oila” toifasiga kiritilgan oilalar a’zolariga oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari doirasida 2027-yilda 300 mlrd. so’m foizsiz kreditlar ajratiladi.

Xalq so‘zi

Narodnoe slovo

MUASSISLAR:
O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi
Qonunchilik palatasi Kengashi
O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi
Senati Kengashi

Bosh muharrir O‘tkir RAHMATOV

2020-yil 25-martda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligida 0001-raqam bilan ro‘yxatga olingan. Nashr indeksi – 429. Buyurtma G-942. 19 207 nusxada bosildi. Hajmi – 2 taboq. Ofset usulida bosilgan. Qog‘oz bichimi A-2. Bahosi kelishilgan narxda.

Gazetamiz haqidagi ma’lumotlarni yuklab olish uchun QR-kodni telefoningiz orqali skaner qiling.

TELEFONLAR:
Devonxona 71-259-74-51; kotibiyat 71-259-74-53;
e’lonlar 71-259-74-55.

Tahririyatga kelgan qo‘lyozmalar taqriz qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

Gazetaning yetkazib berilishi uchun obunani rasmiylashtirgan tashkilot javobgar.

Gazeta tahririyat kompyuter markazida terildi hamda operator A. Ismailov tomonidan sahifalandi.

Gazetaning poligrafik jihatdan sifati chop etilishiga “Sharq” nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi mas’ul. Bosmaxona telefoni: 71-233-11-07.

MANZILIMIZ:
100066,
Toshkent shahri,
Islom Karimov ko‘chasi, 55-uy.
Navbatchi muharrir G‘. Bahromov.
Musahhih Sh. Marshabboyev.

“Sharq” nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasi. Korxona manzili:
Buyuk Turon ko‘chasi, 41. O‘ZA yakuni – 20.35 Topshirildi – 23.41

1 2 3 4 5 6